

Ms. Legatis. 2. Octo. 1563

(37)

Preceptum nonum

302. Llo.
lenono ex decimo deca,
logi preceptis - 232

Non concupisces Vnorem Proximi tui

Venero. 5.

Preceptum decimum

Non vobis ^{nō agum} sum, non servum, non ancillam, non bouem,
non asinum, ^{et vniuersitatem} nec omnia que illius sunt

Quare in lege dei profecte adiutoriam interiores posibent?

Cum lex hie deam preceptis nobis tradita non mundana aut
homini sui, qui ea solam, que exterioris apparet, agnoscit:

ac et iudeat, sed dei, qui humana etiam corda et animi
nisi sensa ac minimas cogitationes intuetur, et cuius oculis
intiora nostra que ac exteriora nuda et aperta sunt, dicente

Sacro eloquio, homo uides ea, que fous sunt, Deus autem
intuetur cor. merito positis iam preceptis, que ad exteriora
intuitus cor. dicta scilicet, et facta primo et principaliter spelandit.

illa, que interiora, nempe tanta amissio actiones, quas cogi-
tationes dicimus, moderantur, ultimo loco additentur.
homo namque homini non opere aut verbo, sed et animi
cupiditate noxious, et iniurias esse potest, dum proximi vel
aliorum rei illius dannum: iniuriam, aut in omnino apud
se cogitat et molitur. Id autem in omnibus posterioris tabulaq.

preceptis deus intendit, ut inter homines sit vera ^{cha, sinceritas} dilectio
in diuidua unitas ac forma cordia, que cum mandatorum
secundae tabulaq p^aradix est, atqz ideo talis ordine illa
disposuit, ut auctorite hoc sua mens omnibus constaret, et ^{ut} natura
rei optimè conguebat. In quanto precepto qualiter erga

superiores nōs nos gerere debemus, docet, in quinto circa
equalē, erga proximū scilicet personā propriā, in sexto
circa personas proximū maxime cōiunctas uxorem, scilicet ex
liberos, in septimo circa res proximū extēriores, fortunā, scilicet ex
in octavo, ne in his omnibus ^{Vero probaber} ^{et} hoc noxiamus alteri. reliq
igitur erat, ut de interioribus animis affectibus aliquid pre
cubaret, qualisq; nōst̄r animus erga proximū futurus esse
docaret, idqd; ~~et~~ his duob; ultimis præceptis aperire facit,
quibus universaliter omnis concupiscentia omnium illorū, qu
in sexto et sept̄mo præceptis de non mechando ac furando pun
ctita sunt, tanq; mala et peccatum nōst̄r iure optime ad
interdicuntur. ^{duo huc} Distincta esse, mādata que cōcupiscentia retin

Duo autem huc præcepta distincta esse, non satis ex sacris li
constat, unde et Origenes ^{ad} quē B. Hiero. ^{accidit} sequi
tus Hebreos unum præceptum ex his duob; colligit, quia su
coiunctim scriptura cōmemorat, primum mandatum pionis
tabule in duo diuidens præcepta, ut denariis numerus const
ret. Verū postea B. Aug., re oculatiū misperda, primē
bulg præcepta tua, secundū veris septem tribuit, huc de
concupiscentia uxore aut re aliena in duo dissecans præcepta
eius semīam omnes ferē datorē, qui post ipsam scripsisse
sequuntur, et ecclesia catholica ut probabiliōē amplius
est. nam et ipse postea Moyes uelut rem amplius explicavit
in deuteronomo distinguit videtur possuisse concupiscentiam
Teutero. 5. ^{in deuteronomo} in deuteronomio distinguit videtur possuisse concupiscentiam
uxoris alienae à concupiscentia cuiuslibet alterius rei. cum
^{Exodo} in deuteronomio. involuerit utrumq; præcep^m 3mū dixisset, nō con
cupisces ^{domū} rem proximi tui, nec desiderabis uxorem eius, nō seru

Catec. S.

non ancillam, non bovem, non asinum, nec oia, que illius
gunt, postea in ^{adverso} exerto. distinctus loquitur, ut precepit
nonum preceptum et subsequatur decimum, hoc ordine, non
concupisces uxori proximitati. (quibus in verbis nonū statuit
preceptum) non domum: non agum: non suum: non ancillam: non ^{nō bove}
^{et mihi ergo} asinum, nec oia, que illius gunt, quibus datur decimum preceptum:
Tuo, portorea, concupiscentiarum grā diuersa, que his verbis
exprimuntur, altera boni delectabilis, altera boni utilitatis,
una concupiscentia uxoris, altera rei alienae, duo distincta
esse precepta, non obscurare ostenduntur, et furti nobis interdicuntur
et quatuor specialiter alias interiores mandatae erunt nobis interdicuntur

ut Aug. ad 1)

Venim cum libidinis et habendi affectus penitus sic nobis à
natura insitus, quam periorum, homicidij aut fecundi falso
testimonij appellatus, ab his enim ^{nō} in igitur ingenio abhorremus
ad illa uero, nempe ad corporeas volupiales ac huius sensu
opes ac et diuitias statim ab adolescentia prout admodum
ac proclivissimus. quamvis in sexto et octavo preceptis
nō soli exteriores sed et interiores alias mandatae ac furti
^{ad dno} ~~et~~ prohibiti sunt, sicut in alijs omnibus preceptis mala
interiora patitur ac exteriora interduuntur. ne tamen
uidis populus, maxime judaicus, qui carnaliter erat, et
ut scipio sacra testatur, in circumcisus corde, inde occasione
aliquam erroris aut deceptionis acciperet, credens malefici
coratum, aut saltem voluntatem ad libidine perpetuandas
prona, ^{ad} habendi qd appetitum producere, quādū opes nō
sequitur, sine peccato esse, ideo dñs in his duabus preceptis
specialiter duas distinctas prohibiciones: alterā furti: alterā
affectus fecit. id quod in reliquis mandatis minime necessitat-

est enim homo animal sociabile et homini amicum, qui
naturaliter à proximi iuriu abhorret, à pacem in honora-
tione, à pericolo, ab homicidio, à falso testimonio, ad quod
nullam habet anima in dignatione, sed aliq[ui]n[us] à passione
ad mala consuetudine, et hoc ad ipsi non mortales homines
sed in quibusdam et ex accidenti. genus autem est in tempore

ratuum et caemis concupiscentia, ad que n[on] ipsa oes propensi-
gumus, cum horum alterum ad iniuriam coquatione, alterum
vero ad specie propagatione, quo[rum] est appetitus in sicut non
anima est, nec sit. Unde iudicare poterant homines, appre-
titum eari nobis conaturali accogenitum nullo pacto quidam

opere peccatum manere, peccatum esse. Scitur Josephum celebrum
histiorum graphum valde deceptum esse legimus, qui Polibium en-
emicum acriter reprehender, eorum Antiochum propter misere per-
fuder, ob id tamen quod voluerat ad destinationis templum diuine
in Tarsida levastare. quod Josephus absurdus dictum est pro-
lestimens, male sane quidem iudicis, eum nullatenus effisper-
nulloque reatu tenebat, quia tantum peccare cogiasset. Iudeus
est otiam eraffe, credentes his dubiis ultimi preceptis non qua-
lentibus prohibeti cupiditatem, sed illam solum que dignis
quibusdam exterioribus aliquomodo insinuabat, scimus, salu-
oculis, tactibus, et eiusmodi alijs, circa sextum madatum, et
que tactus, dolus, vicinuetijs ep. circa sept. que cupi-
datis potius appellat, et hanc conatum, citatn opus priu-
pale, in scriptis concupiscentiam appellari dicebant, illam
vero concupiscentiam, que in tuis in corde manebat nulli et alii
liberi aut malam aliqua expesse esse vel posse que anima
infusa et congenita nobis esset. Malo Paulus dicebat, concupi-
scere nefas

Josephas Antiqui,
tatum lib. 12.

Nom. - 7.

304

nesuebant, (esse, scilicet, fecer^m) nisi lex dicas non corrum,

239

pisces. qui pertransgrediant legem dicitur ²³⁹ ultima precepta;
et que est sāma illorum q̄ in illis nobis p̄fident, et q̄ se nō exponit.
Peccant aliter in hęc precepta, in nonū non rotum quicunq;
deliberato animo uxore proximi sui ad usum cœniæ conu-
tient, aut eo animo vident, audiunt, alleguant, aut
eiusmodi aliquid aliud agunt, et qui animū in honestis cogita-
tionib; ad consensū usq; oblectant, et aēs demiq; qui deliberato,
affectione pugnq; p̄era cœniæ sexto mādato p̄habita. sed
ēi qui proximo suam uxore inuident, aut sollicitant, eam
moxi^{moxi} sibi, si illa det occasio, et cum proximi in modo volentes
ut iudei quibus repudium permittebat, facere solli^{cipit} casas erat
iam diuine. Hac p̄missione legis abutentes. In decimū uero p̄ceptū offen-
sunt non tñ qui affectu cordis aliena furant, aut ea illici-
tis contractibus aut modis alijs heretice appetant, licet non pug-
no pugnare. Suplicij aut pugnare timore, vel humana uere-
cundia, sed ēi qui alijs fortunas suas, hominū suū, anillam^{reliqua},
aut dei beneficia inuident, illis quoquon^o insidiant aut
ā suis dñs subtrahere aut abducere molunt. et breviter
qui aliquo uia aut queficio ingemis uel labore ēi si ā p̄ce permis-
so proximo proximo aut rebus suis damnū aliquid inferunt.
Sāma ipi est ut nihil eoz que in 6. et 7. p̄ceptis p̄hibita,
sunt concupiscentias aut eo animo desiderant, ut in eo nūz
magis q; que ibi dicuntur, tñ in modo quicunq;, interim oblitus equitatis ac iustitiae
que cuiq; sua tribuit, oblitus, et num proximo inicij uel iniō,
modi aliqua ex parte sūmus, contra aptius p̄ceptū non que-
sumus singuli cōfederantes, sed que alioz. et ne aliqua
concupiscentia aīs nūz ferat que noſia et in p̄x delumentum
sit, Sed quicq; cogitamus concupiscentias, id cum prius utile
est in modo cōiunctum sit.

Proximi autem nostrarum non solum ut in parabola Samariam chris-
tatis ostendit, ois homo intelligit, non solum ille qui ~~est~~^{vulneratus} cap-
nationis, familiacostitutus, aut amicatus, mundus est, sed qui
et extorius aut peregrinus, grecus aut barbarus, fidelis aut
infidelis, bonus aut malus, amicus vel inimicus. unde Aug⁹
cum scotarij inquit dicitur vellet, non inimici minus quam amici u-
rie attingere prohibetur, cum factum interdicatur, nihil oportet
permittitur sine ab amio sine ab inimico.

Sed ~~lex~~ ^{est} dñi spūalis, cuius scopus est punitas et sanatio.
Ex quibus sane omnibus salis aperte dñs ostendit, quam legem
spūalem esse, que nō solum extero opere, sed interius ē am-
mi affectibus miscetur, et que nō exteriora tm̄ mala aut in-
probum ad illa conatum, sed cupiditates ē cogitationes
prauas prohibet - quod amplius ex alijs utiusq; testa loiq;
nobis constat. per Esa. ipse met dñs, auferre (inquis) m-
cum cogitationū vñq; ab oculis meis. Sapiens etiam ap-
mal peruersas cogitationes nos separare à deo [¶] Item de ore
via procedere [¶]. ~~mīhi q; iniquus esse quia amare peccatum~~
In novo, ysterea testa. Chq; ipse legis uetus interpres, adhuc
apertius hęc via docet, qui nō solum meosq; opes, reliquae
predilecta adulteria di afflictandi aio fuit, lannat, sed et
cēm ^{muliere} ~~aut~~ rei non sive prauū affectu penitus obfuscabat
nosq; aio ab supremo di appetituq; alienos c' ruit, audire
(inquis) q; dictum est antiquis nō medaberis, ego aut du-
obis, ois qui uideris mulierē ad cōcupisē dām eam, iam
meatus est in corde suo, viderit, dicit, oculo corporis uel mīhi
aut cogitationis, et a iorū alienarū cupiditate tanq; pue nos c'
cugit, ut ab eo auaritia caue dom, dicat, ut sollicitudine nī cu-
tinū p̄dibeat, et ne sime solliciti qd mā ducem⁹ aut bibam⁹
ut degenerare in tuis verbis, dicens notile regnare vobis
m

in terra ubi ~~neg~~¹¹¹ linea ~~neg~~¹¹¹ rūgo de molitur, et ubi fure
efficiunt et faciunt Ep et cām redens subdit, ubi n. est ²¹⁰ Reservat
tunc, ibi est et certum, ut ē si quis velq; tunicam nūq; tollere
suadeat dare ei epallium ¹¹¹ que oia, ^{satis} aperie demonstrans quam
alios ab his modi cupiditateq; velli dñs nos esse
et q̄ necessaria sit homini chriano non solum operum justi,
sed cordis etiam puritas aquo ~~nō~~ rīa ~~esta~~ sed ~~diuersa~~
~~nō~~ rīa sola, sed peccata, cogitationes male
ceu aforre et radice quadam ~~facile~~ ~~aliqua~~, ~~falsa~~, ~~adulteria~~,
fornicationes, homicidia, falsatēstimo, ^{me} ^{dñs} procedere affimare. et
eos solos, qui mundo sunt corde, dñs dicit, ~~ut~~ corde vero
duplcat' abominatur, ac ^{eis} extremum minatur exibit
et eo dem aīo ^{subiecto} vellit nos erga p̄ox' ^{esse}, quo volamus in iūsum
eum erga nos ^{esse}. et tunc, denum, totum corpus nūq; lucidum
fore aferit, si oculas nostras simplex faciat, cōtaq; totum
corbifum, si oculas neq; faciat, oculum intentionē, capi
ueris operaria ecē nō obtrare incaens.

aut ffue ip̄i oīs dñj et euangij doctrina condit, ut corda
sint pura ac synara, ut op̄s st̄i templum ē possit, et
ut opera ~~in~~ et cogitationes ~~epuratum~~ nīs, si aliusque me,
uti apud deum futura ~~est~~, procedant de corde p̄cas, conscientia
bona et fide nō fallit, ~~et~~ oīa ex gloriā ~~te~~ fiant, itē q̄d sem
malam cupiditatē, p̄cōp̄s radice, expās nīs eradicari.

Hāc opere curat, ut tota aīa acharitatis affectu. 1. ab ipso deo qui
cha. t̄s est posideatur, et illi per dilectionē adhuc ~~pro~~ misericordia
cum p̄mis ^{cum p̄mis} ^{et deus in eternū} D.

^{nde h̄is scriptura} ^{inquit} nec precepit
ni h̄aritare, nec pro
se misericordias
F quām doctrinā In Actis ē sc̄iūt anomias sates in culciata' et apertam
videmq;. Paulus ad gala. qui aut in gen, sunt dñj carne sua crucifixū
cum vītij et cōcupiscētij. ad colo. mortificanteq; mētria q̄ sūt sup̄ terrā for-
nicatio, et immundicias, libidinē, concupiscētā malas, et aueritā q̄ est emu-
lacio, fructus q̄ p̄sque venit, radēi sup̄ filios in credulitas Ep. simile dñs
Iacobus dñs Petrus Ap̄l. Jacobus p̄. unde bella et litigii in vobis nō ne ex cōcupiscē-
tij vītū, que militant in mēbris vīs? cōcupiscētij et nō habēt, occidit, et relati-
vēt, et nō potest, adipisci, litigat, et belligerat, nō habēt q̄ mēle petat, ut
mēconcupiscētij vīs insūmat, adulteri resūtes q̄ omnia quā mēdi mīmīcāt deo.
Item de cōcupiscētia rei aliena. Paulus tamē. nihil n. intalim in hunc mundum
hanc dubitum, quēq; auctor quid possunt, hēc aut alimenta et q̄b̄ legamus.

concupiscentia obq̄ et renatus inest. continua q̄ pugnā excitat et q̄ sicut illiq̄ armatus
nos oppugnat / cum pacificum
*Ceterum cum hoc concupiscentia malum omnibus nobis est renatus
et st̄is hominibus qui sp̄ū dei agunt' (cf. et Pti. ma. eius mate
exceptis) in sit, nec cesset continua pugnā in membris n̄is sup
citare, summa cura vigilandum nobis est, ne esset unq̄ illi (sifui
poffit) illi suibamus, sed pro rūs rūbus, quay grā chij que
ad nobis semper presto adest, subministrabit, illi resistamus
et debellare conemur. Sed quia hic nos ter aduersarij mitans
v. tantum inimicum
v. ~~versatu~~
v. ~~espauit~~ est, ~~ofidq̄~~ periculosa nec cessat mille modis ~~arbit~~
et astachis not quod dicit ~~opponit~~, in ante oīa scire nobis quas es
qui ille sit, quibus q̄ ~~modis~~ ^{modis} armis ~~attulit~~ nos in uadat
mīhi. n. periculosis excojiari pot, q̄ in studio certato, et
spūlis militis modus inimicos modum ipsi et inimico se fande
ignorare.*

*Hoc igit̄ inimici cognoscere et paffim nobiscum cognitio porne
t̄ est. dum sumus in hoc corpore, magis uia esse carnis et sp̄is
pugna, totangz vita nāz, ut I. Job. testatur) milieam quada
supererā, aqua liberabimur nunq̄, quousq; ab hoc corporis mī
eripi simus - In hac aut pugna, nūz inimicum, propria mī
concupiscentia, quam (ut ex auctorū rem examinom) padupliam
sacredes nos doceat, aliam nobis congenitam et innatam ac
modum habentes carni n̄is in heretem, que sic definiri solet, est
ing in clinatio nāg corruptis a peccato nō p. q̄ parentum nobis rebida
quam nos formitem, Apelles vero vocat peccatum habentes in carne, au
legem membrorum repugnantē legi mentis ad Rom. 7. ^{et} coram id
Rom. 8. que quidem nobis uel in pena uel ad exercitū data est,
nde pp̄ie et abfoliē nō est peccatum sed longo modo accepto nō habet
hoc est vitium nāz capaz, uel pena aut miseria seu infelicitas quā
illi perpetuo in herens, et via neḡ in renatis ad culpam impunitam
alii est concupiscentia actualis aut permodum actus, que quide
nā semper sed ad tps in nobis manet, et sic dic definiti solet, est
appetitus seu affectio quedam illius p̄cōcupiscentij seu in clinatio
nāz*

Rom. 7.
Rom. 8.

et ad tps recedit

gola. 5. nō, qua cato adū concupis aduersus spm elegit dei, huc
 aut pcc^m pcc^m est, nō tñ semper, sed cōsentiente rōne deliberata
 que quidem si cōfentiat ac relataetur, ad meum potius^{q. ad vulgam} impu.
 tatur, et tunc nō homo sed cato dicitur, aut concupisere ad
 iugis spm, ut legimus factum in st̄m vīis, et ^{w. p.} Paulus de sc̄po
 fastatur, dicere, scimus enim quia lex spūat^m est, ego aut̄ cō-
 natis sum. Venundatus sub peccato, qd enim operor nō intelligo,
 non enim qd volo bonum hoc ago, sed qd odi malum, illud facio.
 nunc aut̄ iam non ego operor illud, sed qd habui in me peccatum
 scio enim quia nō habui in me, hoc est, in carnem mea, bonum
 nam velle adiutor mīhi, perfacere aut̄ bonū, nō inuenio, non
 enim, qd volo bonū, hoc facio, sed qd nolo malum, hoc ago, si aut̄
 qd nolo illud facio, iam nō ego operor illud, sed qd habui in me
 peccatum. Igitur ego qd mense serujs legi dei, carne autem
 agipercari, mīhi ergo mūndū lammatio^m est mis, qui sunt
 in chro. Ihesu, qui non finitū ambolet. Aug. 9. Et dico, quod
 si ratio in qua sedē cōsistit, nec decimal, scilicet, post de cōfentia
 carnis, à pcc^m immunis est homo, etiam si fomes ebulliar. Yem
 Gregor. Cogitatio quācumq; turpis mentem nō polluit, si ratio
 humana nō cōfentit. ^{est} ne ergo concupiscentia huc actuatis, pcc^m
 si ratio cōfentiat, alius non. Et de illa intelligunt duobus ultima
 decalogimandata, et de eadem loq^m Paulus cum dicit concupis;
 ceteram nesciū misit tñ dicens nō concupisces. 1. Hec ipsa
 est noster aduersarius, qui frequenter nobis non aliud prelium desce-
 dit. Atria quibus nos oppugnat, sunt multa et varia, quibusq;
sī concupiscentia, que à nobis appeti possunt, que omnia B. Ioh.
Apg in sua p^a cano^a ad ternarium numerū redigit, dicens, oē qd est
in mundo aut est concupiscentia aut concup^a oculorum aut superbiae -
Modus vero, quo nos aggreditur, à B^a Ap^a Iacob^a in sua cano^a
apperte describitur. Unusquisque vero (iniqui) tentatur à con-
cupiscentia sua abstractus ei illud, sicut de concupiscentia nō conceperit

Rom. 7.

Aug. 9.

Gregor.

Nom. 7.

1. 10. 2.

fato. 1.

peccatum vero cum consumatum fieri general
motem. quibus in verbis tuis huc cōfederare, quibus cōsumatur
nobis peccatum suggestio, scilicet que quidem fū a demone, vel per
corporis sensus visum nō, auditum, odoratum, gustum, tactum
si in presentia obiecti fecit, vel si in absentia, per memoriam. et
sit maij tentatio. Secundum est delictatio seu affectio eius quod
suggestum est, quando concupiscentia alluit nos ad cogitandum ex
fuitione rei cōcepta personam - et sic perficitur tentatio unde dicitur
Actus meus quisq; contetur à concupiscentia sua abstracto et illud
tertium vero et ultimum est cōfessio, cum homo animadversus quod
suggestio proposuit, illud deliberato animo approbi, et tunc tunc
peccatum consumatur, quod est causa mortis spiritualis anime, quoniam
dei gloria, que vita est anime, periretur, et deum damnationis glor
in stagno ignis ardenter que est mors secunda - alio loco significatur
Actus quando subdit, semel cōcupiscentia cū cōcepta prouide
peccatum vero cū consumatum fuerit general motem. Alius ro
exemplum ratiō cōmodum et manifestum in primis patrum ap
habemus genit. ibi enim primū cōfederare est serpens genit
de moniti suggestione, efficiam multiori gauditionem, qas sen
tiassem adsumbat. secundum secundum eppuis delictationem
tertium vivi, porquem ratiō significatur, consensum, quem tandem
consumatis peccati et à paradiſo rictio continuo sequitur est
ad alijs eis.

Que cum ita certis certius servagint, saltemq; apostole exhortatio
conferat et ipsa experientia tō pertinet sit, hunc peccati formite
accusatum eis mimicum, quem nimere, quāvis potest sit media
dei gloria et auxilio, difficultatem tamē est, ut st̄t̄ etiam ac
viri sentiant et quis scripti nobis testantur. summa autem
assidua vigilancia hac in re nobis adhibenda est, si tantum
qui nunq; agat negli multam nobis faciat nec non iactetur
quoniam canere aliquando voluerat, non enim coronabimur
nisi

quibus remedij resistere possim potest suī mimico ac
illum debellare.

in qui aptus, nisiq; legitime certaverit. et p'm familiaris
 (ad huius) et interior est hic noster adversarius, atq; ideo periculosis ^{sit}, varijsq; ac
 diversis laqueis et fallacijs ^{notis}, ~~notis~~, varia etiam et frequentia
 remedia sunt nobis ad subenda. ex multis autem que à dñs.
 patibus ponuntur, quatuor possimum necessaria magis videntur
 quibus ab illis in ictujs et laqueis liberū possimus -

Primum, malorum occasiones fugere. ac peccandi opportunitatem
 quantum in nobis fuerit, utare, personæ sciæt, loca; ac epoq;is,
 prope igne raroj cōsistat, etiamsi fugitus sit, aliquando dissolu-
 tur. proposit. 6. nunquid potest homo abscondere igne in sinu
 suo, ut vestimenta illius non ardant. et proximus periculo,
 cōf. 3. levitatis nō erit, nā qui amat periculum peribit in illo. per
 asiduitatem etiam ab eo fecerat homo, et sepe quos voluptas nō
 potuit in principio, asiduitas postea superauit. eccl. 9. virginem
 eccl. 9. ne conficias ne forte scandalizaris indecorum illius, noli incansitare
 in iudicio ciuitatis, ne obperaueris in plateis illis, auerba faciem
 tuam à muliere ampla, et ne circumspicias spem alienam effe-
 ter spem mulieris multi perirent, et ex hoc concupiscentia quasi
 ignis exardescit. unde preceptum fuit loki ut nedium à Sodoma
 ma, alijs q; co nephandis ciuitatibus fecit fugeret, sed ab omnibus
 etiam circa regione discedere.

Tunc autem occasiones malorum, fletuor fugientur, si sensus
 domos mias, diffidore
 quibus deforis, tunc, no depletar
 mi seneca qui deponere
 null desideria regi fuis,
 quae cupiditate fragra
 et osculat et auzez ab
 qui religi, auerat. Tunc
 nos delegenter custodiamus, per quos tanq; per fenestras
 ad animam niam mors ingreditur. hinc q. ascendimus p' sonches
 nras, m' nra f' est raroj soncum curiositas, alacritas ac ga-
 tebus fons, incertum libidinis, vis latro castitatis, ac eti-
 fons
 et omium malorum fons et origo.

Secundum remedium est. Pravas cogitationes nixa, quibus
 etiam tanq; agilissimis instrumentis concupiscentiam de mun-

108

in nobis exicat; et scilicet nocetissimi taliis affidit vulnus. recte
- propositum.
sap. 1. ad quod enim ipse nout, prauas cogitationes (ut dicit sapiens) non separantur
ideo, mala cogitatio delectatione paucis, delecta. consensu
consuetudine, consue- consensu actione, actio mala. has ergo omni aera sollicitudine
necessitatem, nec tota vilitate contemnunt, quia resectata cogitationis radice, peccati abor-
mores. (uris et iuris)

106. 31.

ut nec de Virgine, cogitaret.

Qm autem fedes has cogitationes nihil magis nobis suggerit,
qz caro si delicate alijs in delictis, nutriatur, quia cotum-
facta in spm rebellare incipit, etiam tunc est sps deficiat, ut
caro in voluptatibus requiescat, omni studio, etiam illam reponit
ac sollicitudinem curat. dum est media varijs laboribus et affectionibus officere ac sps subiectam
reddere, contra qz Spm iunum validum ac potenter efficere, nam
sunt caro molibus, sic dura via nutritur, illaz planda furent et
cotumace faciunt, hanc autem aspera excent et celibem efficiunt
et qz ideo quicunqz de hoc inimico videntur palmarum assequi cupit, n*on*
mollie corpori conaderet debet, sed per cum illo quaqz iunum capit
hoste perpetuum bellum gerere, qd Paxius perfectus chij milie ad
coiusqz scribens nos docet, castigior inquit, corpus meum et in se
eudem redigo, ne cum alijs predilectionem, ipse repotius efficiat.

31. remedium.

remedium est, oculum et orum concupiscentiarum nostrarum, curare pro
cum noveram, ex quo carnis incendia furent' accrescunt. ut
lam uelut magnam mo bonorum moqz festem fugere: eccl. 33. nullum
malitiam docuit occisus - ezech. 16. hec fuit iniquitas sodomitae. sunt
istius, superbia, satiatio, paucis abundantia et oculum - hosti-
ac licetis actiobus pro suo quisque munere vacat, ut dabbay
dicit B. Hez. nos semper occupatos inuenimus, inter eos autem
fiones, quamvis honestissimus sint scripturarum scripturarum lectio, coru-

B. Hez.

308
243

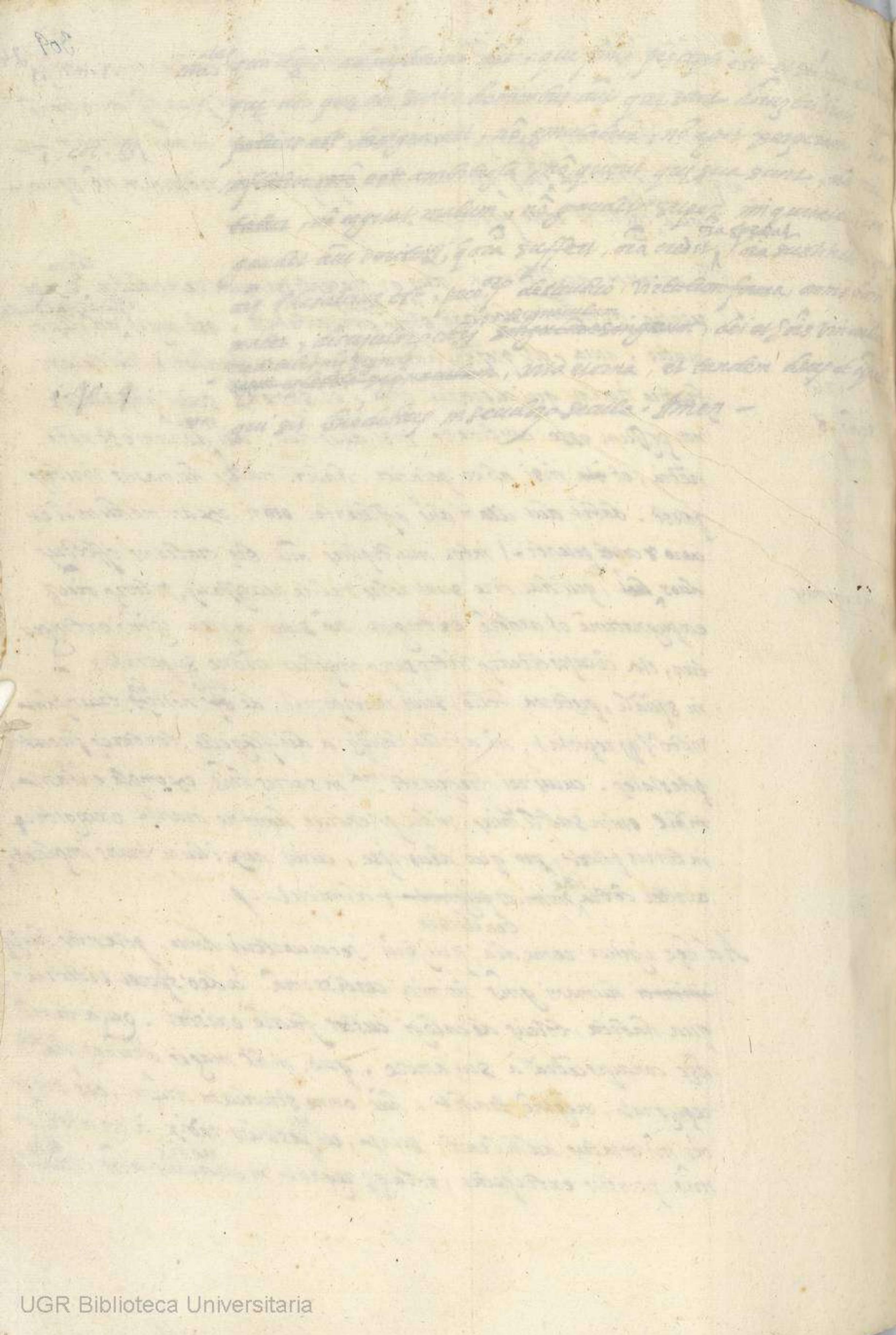
considerationi, consue^t quotidiane discussione, emendationi, compo-
sitione, pars sua diei regunda non est, nā qui per considerationem
et scripturam exempla acerbatione ad lucas inimici pugnam
atq[ue] alia frequentia ^{h[ab]et} pugna non repre^{sent}at victoriam nō spes
qua casu nō dote pugnat. — pugn. videtur

^m Denum ac ultimum, ouz q[ui] presentissimum remedium ^{longa} expe-
nitia ac a posteriori doctrina stoy ^{ratif.} comprobatum, est augis ad deum
oratio, quia cui propheta dicit, nisi dominus custodierit ciuitatem
falsa vigiles qui custodit eam. et sapiens scius q[uod]m alii
non possum esse continens nisi deus det. dei donum est cōtri-
nētia, et ita nisi ab eo peccator, haberi nulli humanae viuere
potest. Sabi aut illam dñi afflentes omni ex animo humiliat
vno & corde penitentia. inter multaplices autē s[ic] orationis effectus
duos, s[ic], qui haec mire sunt nobis valde necessarii, vobis ouz
exagitatione et ardore extinguit, nā siue aqua ignis extingui-
tar, ita concupiscentiarum vitiis sapientia orōne superatur.
in squāti, p[ro]terea bello, siue in corporali, de s[ic] hostiis triumphare
victor[um] q[uod] reportat, nā ab illa tanq[ue] à dei flagello, tartareo faciis
potestates. cuius rei frequenter in sacris l[ib]ris exempla extant,
mihil enim sublimius, mihil potenter homine mente ex cogitari
in terris potest, pro quo deus ipse, cuius auxilium orans implorat,
acriter cōtra ^{alia} inimicos pugnat & dimicat. — p
conclusio

Ad h[oc] ergo res media, qui serio reconuerteri homo, potentiis suis
inimici humani gnis inimici certissima adeo spes victoriae,
qua habita, totius decalogi custos facile existet. quia tamen
h[oc] concupiscentia à sui amore, quo, mihil magis chuanzha.
repugnat, originē trahit. hic omne studium nūc, oīs vices
oīs nūi conatus ad h[ab]endī sunt, ut pestilens radix à cordibus
nūi penitus extirpata, solaq[ue] regnet in cordibus nūi clara

dia. que legis ad miserationem habet, que finis precepti est et summa deca-
que deo que dei sunt hominibus cum que sunt hominibus
pacientia est, Enigma est, non emulatur, non agri desperam, non
inflatur, non est ambigua, non quicquid que sua sunt, non
tatur, non cogitat malum, non gaudet super iniquitate, con-
gaudet autem veritati, quoniam sufficit, ora nedit, ora suspirat,
aie thesaurus est, pectus destrudit, vitulum forma, omnis boni
mater, discipulorum patris sollicitates ingens, dei et sois vinculum
credibilis nisi pugnare
qui est ergo regnum celorum, via eterna, et tandem dux et ipse
qui sit credidimus in secundis secula. Amen -

309 244

Haymon super illud ad Ephe. 4. et ipso deo quosdam
 quidem Apostolos dicitur inquit, fuerunt in primordio fidei
 Evangelii prophetae, pastores quoque et doctores, sunt
 et modo in ecclesia sicut et mox. nomine vero pastores
 et doctores interrogatus B. Aug. a Paulino respondit,
 num esse pastorem et doctorem, pastor enim non potest esse
 nisi habeat doctrinam, qua pastoral gregem sibi committit
 quid si carent doctrina, sicut nomine habent pastores
 caret tamen officio. Pastores autem et doctores ecclesie
 quod numerantur, sunt episcopi, presbiteri, alijque rectores
 et ministri ecclesie, qui tandem constituti sunt inopus
 ministrii, et in edificatione corporis Christi, donec
 occurramus omnes in vium perfectum et in unitatem
 fidei, et agnitione filij dei, ideo constituti sunt
 pastores et doctores, ut corpus Christi edificant, quod
 est ecclesia, que quotidie edificatur. Et.

Amen, super illud Ephe. 5. membra nostra sumus corporis eius,
 de carne eius et de offibus eius sumus ergo dupliciti,
 inquit, intelligitur accipere potest, de carne et offibus eius
 sumus, quia sic nos constamus ex carne et offibus -
 ita et ille verum corpus habet ex carne et offibus.
 Alter, in ecclesia sumi fortis in fide, in opere, in
 predicatione, qui designatur per offa, infidelium Apostoli
 martyres, et modo episcopi electi, et sunt infirmi, qui
 designantur per carnem, qui indigent sustentari a for-
 tubus, quibus caro ab offibus.

Idem, super epistam ad corinth. c. 12. in illis verbis
nunc autem posuit deus membra eis. quisquis inquit, in
eius est oculus, a deo et non a se factus est oculus
eis. et paulo ante hanc verba dixerat, oculos corporis eius
esse aptos esse dicatores.

et praeferens super illa verba, prompt posuit deus aptos
inquit, qui vice Christi positi sunt in ecclesias, quia in
aptos, officiam per chorum. 1. vice Christi, recte ali-
mimi deo. horum vice subrogati sunt episcopi, sed Apostoli
ex precepto domini compellebant transire de regno in
regnum, episcopi vero suis in ecclesiis auctoritate canonum
residere iubentur ob utilitatem sibi commissorum, Pro-
phetas vocat, qui futura praedicunt, sicut Agabus,
ipsi apti, sive qui prophetarii dicta edidicunt,
tores, qui pauculos erudierunt, gubernationes sunt
in predictis et regibus, episcopis aut ducebus. /

Idem, eodem. c. super illud, et divisiones ministracionis
sunt, inquit. v. g. ut in episcopis, presbiteris, diaconis
clericisque ordinibus, qui spiritu ^{sancto} distinguebantur, ecclesias
ministri constituerunt, non per propriam hominis deli-
berationem, sed per spiritus sancti effuentiam. /

Idem, declarat illa verba. 1. cor. 5. ego autem absens
corpo, prisca autem spiritu iam iudicauimus eum, qui sic
operatus est, ut prisca in nomine domini nostri Iesu Christi
vice illius cuius legatione fungor. /

Haymon. super illud ad ephe. q. et ipse dedid
 quosdam quidem Apłas Ep. Inquit, fuerū mīstrīo
 dī fidei euāgelistę pastores quosq; et doctores, sunt et modo
 in eccl. Et et mox. De nomine vero pastore et doctoris in
 terrogatus P. Auo? à Paulino, respondit unū ēē pastore
 et doctorē. Pastor enim nō p̄t esse nisi habeat doctrinā
 qua pascat gregē sibi cōmissum, q̄ si conuerit doctrinā
 hacten nomē habeat pastoris caret tñ officio. Pastores autē
 et doctores eccl. qd unum est) sumi ep̄i, presbiteri, alijsq;
 rectores et ministri eccl., qui tandem constituti sumi
 in opus ministrii, et in edificationē corporis Ch̄j, do
 nec occurramus omnes in virū perfectionis, et in unitate
 fidei, et agnitionē filij dei, ideo constituti sumi pastores
 et doctores, ut corpus Ch̄j edificant, qd est ea? que
 quotidie edificant'. Ep.

Idem super illud ephe. r. membra. n. sumus corporis
 eius, de carne eius et de offib; eius sumus Ep.
 Suplici inquit, intellig: accipi p̄t, de carne et offib;
 eius sumus, q̄i si aut nos constamus ex carne et offib;
 via et ille verū corpus habet ex carne et offib;, aliter,
 in eccl. sunt fontes infidei, in opere, in predicatione,
 qui designant per ossa, infuerū Apłi, matrīcē
 et modo ep̄i et presbiteri, et sumi infirmi qui designant
 p̄ carnē, qui in degenz sustentari a' fontib;, sius
 caro ab offib;.

a

Idem super ep̄as ad corinth. c. 12. in illis verbis, nunc
 paulo' ante h̄c verba.
 dicit oculos corporis esse
 ē aptos el predictores.

aū posuit deus membra et. quisquis inquit, in ecclesia
 occulit, a deo et nō a se factus est oculus. et
 et inferius super verba illa (p. m. Aptos deus posuit) in
 qui, qui vice ch̄ij posuit sum in eccl. dicitur aut Aptus
 offeramus per diuinum. 1. vice ch̄ij, recōdicia ministris deo. hoc
 vice subrogati sum epi, sed tali ex precepto domini angelis
 bant transire de regno in regnum, epi vero suis in ecclias
 autoritate canō. refudare iubentur ob militalem eis
 comissoꝝ. Prophetas vocat, qui futura predicant, sicut
 Agabus et ip̄i apti, sive qui prophetas dicta edidisse
 dactores, qui parvulus eruditus est. gubernationes, emi
 missarii et regibus, epis aut duicibus. 1.

Idem eodem. c. super illud, et divisiones ministracioni
 sunt, inquit, 1. v. g. ut in epis presbiteris, diaconi
 bus, celatisq; ordinibus, qui ep̄i c. distribuente
 ecclesie ministri constituntur. nō per proprias homini
 deliberationē, sed per epis c. efficiuntur.

Idem declarat illa verba. 1. cor. 5. ego aut abfens offi-
 re, pris aut ep̄i tam iudeacum, qui sic operatus es
 ulpis in nomine domini. nō habuisti. 2. 1. vice illius cuius le-
 gatione fungor. 1.

312

267

super eis ad concil. c. 12. praecepit
ad pueri dei membra et quicunque in genit. membra
accidit, et deo et non in pueris vel occulis. Et
et in leuis supererat illa p^m p^r fato dicitur
quod, qui vice obij pueri sunt in ecc. tria
affecimus puerum. 1. vice obij, secundum ministrum, ha-
bitus subsecutus sum op^r, sed tibi ex puerum angu-
bus transire de regno in regnum, ejus vero suis in ecclesie
adventus et refectorie et dormitorie et mense su-
mib^r, Propterea, qui puerum puerum
fuerit et ipsius puerum, nunc quicunque dicitur obij
dilectus, qui puerum evictum est gubernatio, et
nigra in regibus, ejus autem ducis.

Idem eadem c. dicit illud, et diuines ministram
tum. 1. pueri, 2. pueri, ut in obij regibus, et alii
obij, quandoque ordinatur, qui sibi 3. obij
ecc. ministri constituerunt, non per regibus
et libatores, sed pueri obij et affecimus.

Idem. declarat illa Verba. 1. ex 3. qd sit obiectu-
re, qd sit qd cum iudicacione qd sit obiectu-
re, qd sit qd cum iudicacione qd sit obiectu-
re, qd sit qd cum iudicacione qd sit obiectu-

l'heure qu'il est, il n'y a pas de temps à perdre. Il faut faire tout ce que l'on peut pour empêcher la mort de ces pauvres gens. Mais il faut aussi faire tout ce que l'on peut pour empêcher que ces pauvres gens ne soient tués. C'est pourquoi je vous demande de faire tout ce que l'on peut pour empêcher que ces pauvres gens ne soient tués.

Broderie au fil d'or sur le livre de la Sainte Famille de Nazareth.

Monseigneur

Cardinal de Boufflers

Fidele de Lorraine

Jean Saget

Guillaume

Emmanuel Arnaud

Etienne de La Motte

Archibald de Montfaucon

Hugues de Bourgogne

Baron de Vendôme

Baron de Valmont

Charles Martel

André de Laval

Alphonse de Laval

Baron de Laval

110
Hospital de mazco.
pintor - navarro, en
~~gredos~~^{gredos} - s. j.
de león, 1885.